

Vaalitietojärjestelmän käyttö Vihdin kunnassa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa

Keskusvaalilautakunta 05.02.2025 § 9
434/00.00.00.03/2024

Oikeusministeriön hallinnoima vaalitietojärjestelmä muodostuu seuraavista osajärjestelmistä (suluissa osajärjestelmää kunnassa käyttävä viranomainen):

- pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunnan sihteeristö)
- ehdokastietojärjestelmä (kuntavaaleissa keskusvaalilautakunnan sihteeristö)
- äänioikeustietojärjestelmä (keskusvaalilautakunnan sihteeristö, ennakkoäänestyksen toimitsijat, vaalilautakunnat)
- mobiiliäänioikeuskysely (äänioikeustietojärjestelmän osa, vaalitoimikunta ja vaalilautakunnat)
- tuloslaskentajärjestelmä (keskusvaalilautakunnan sihteeristö ja vaalilautakunnat)
- sähköinen vaalipöytäkirja (vaalilautakunnat)

Keskusvaalilautakunta päättää, missä laajuudessa vaalitietojärjestelmää kunnassa käytetään.

Keskusvaalilautakunta

Vihdin kunnan keskusvaalilautakunta (sihteerit ja tämän varahenkilöt) käyttävät vaalitietojärjestelmää mm. seuraavissa tilanteissa:

- kunnan vaaliorganisaation yhteystietojen ilmoittamisessa
- kunnan äänestyspaikkojen ilmoittamisessa
- kuntavaalien ehdokasasettelun tietojen syöttämisessä ja muokkaamisessa
- tietojen hakemisessa koulutuksia ja kenraaliharjoituksia varten
- äänioikeuskyselyissä (kotiäänestäjien äänioikeuden varmennus ennen äänestystä, äänestäjien tiedustelut ym.)
- jälkikirjauksissa (koti- ja laitosenestykset, ulkomaan kirjeäänestykset sekä änenestykset muissa ennakkoäänestyspaikoissa joissa äänioikeustietojärjestelmää ei ole käytössä)
- äänioikeudenkäytön korjauksissa (jos ennakkoäänestyksessä tai vaalipäivän änenstyksessä on äänioikeuden käyttö merkitty väärän henkilön kohdalle tai ennakkoäänestyksessä väärään ennakkoäänestyspaikkaan)
- änenestäneiden määrän ja änten määrän syöttämisessä
- erilaisten raporttien ottamisessa

Ennakkoäänestys

Vaalitietojärjestelmää (äänioikeustietojärjestelmää) käytetään kaikissa Vihdin kunnan ennakkoäänestyspaikoissa.

Mobiiliäänioikeuskysely

Ennakkoäänestyksen aikana vaalitoimikunta ja vaalilautakunnat voivat käyttää vaalitietojärjestelmää (mobiiliäänioikeuskyselyä) äänioikeutettujen sekä heidän kotikuntansa ja äänestysalueensa tietojen hakemisessa. Vaalipäivänä mobiiliäänioikeuskyselyä voivat käyttää vaalilautakunnat. Tämä on osoittautunut hyväksi työkaluksi erityisesti Nummelanharjun koululla, jossa toimivat kolmen äänestysalueen vaalilautakunnat. Mobiiliäänioikeuskyselyn perusteella äänestäjät voidaan vaalipäivänä ohjata oikeaan äänestyspaikkaan.

Vaalipäivän äänestys

Sähköinen vaaliluettelo

Kaikki Vihdin kunnan äänestysalueiden vaalilautakunnat käyttävät sähköistä vaaliluetteloa (äänioikeusrekisteriä) vaalipäivän äänestyksessä. Sähköinen vaaliluettelo korvaa aiemmin käytössä olleen paperisen vaaliluettelon. Käyttö vaatii tietokoneen ja yhteyden internettiin. Käyttäjät tunnistautuvat henkilökohtaisilla verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.

Sähköisestä vaaliluettelosta löytyvät äänioikeutetun tiedot henkilötunnuksen perusteella. Järjestelmässä näkyvät reaaliaikaisesti paperisen luettelon tapaan kyseisessä äänestyspaikassa äänioikeutetut henkilöt ja se, ovatko he jo äänestäneet. Lisäksi järjestelmästä näkyy muiden kuin kyseisessä äänestyspaikassa äänioikeutettujen vaalipäivän äänestyspaikka. Paperinen vaaliluettelo toimii varajärjestelmänä.

Sähköistä vaaliluetteloa käyttävät äänestyspaikat voivat halutessaan pitää ns. kaksinkertaista kirjanpitoa eli tehdä merkinnät myös vaaliluetteloon. Tähän mennessä Vihdin kunnan vaalilautakunnat ovat käyttäneet vain sähköistä vaaliluetteloa. Asia on kunkin vaalilautakunnan puheenjohtajan ratkaistavissa.

Äänten paikallinen tallennus

Kaikki Vihdin kunnan äänestysalueiden vaalilautakunnat käyttävät äänten paikallista tallennusta vaalipäivän äänestyksessä. Vaalilautakunnat tallentavat äänestysalueensa vaalipäivänä äänestäneiden ja vaalipäivän äänten lukumäärät suoraan tuloslaskentajärjestelmään.

Kunnassa on kuitenkin oltava äänten tallennuksen varajärjestely eli ilmoituskeskus.

Sähköinen vaalipöytäkirja

Vaalilautakuntien on mahdollista käyttää sähköistä vaalipöytäkirjaa. Vaalipöytäkirjan sisältö muodostuu osin automaattisesti taustalla sitä mukaa kun vaalitietojärjestelmään (sähköiseen vaaliluetteloon, tuloslaskentajärjestelmään) tallennetaan tietoja, jotka tulee

vaalipöytäkirjassa tai sen liiteissä ilmoittaa. Muut tiedot tallennetaan suoraan pöytäkirjaan tai sen liitteeseen.

Vaalitietojärjestelmässä on myös mahdollisuus allekirjoittaa vaalipöytäkirja sähköisesti.

Muut vaalipäivän järjestelyt

Vaalilautakunta voi ottaa avustavaa henkilöstöä äänestyslippujen laskemista ja järjestämistä varten sekä äänioikeusrekisterin ja muiden oikeusministeriön tietojärjestelmien käyttämistä varten.

Vihdin kunnan äänestysalueiden vaalilautakunnille järjestetään sähköisen vaaliluettelon vaalipäivän äänestyksen koulutuksia ja harjoituksia. Tilaisuudet järjestetään kunnanvirastossa. Myös etäyhteydellä osallistuminen on mahdollista.

Valmistelija	Antti Luukkanen, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4798
Esittelijä	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Ehdotus	<p>Keskusvaalilautakunta päättää, että vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa vaalitietojärjestelmää käytetään Vihdin kunnassa keskusvaalilautakunnan sihteeristössä, kaikissa vaalipäivän äänestyspaikoissa sekä kaikissa yleisissä ennakkoäänestyspaikoissa, jollei sen käytölle ole erityisiä esteitä.</p> <p>Kaikki Vihdin kunnan vaalilautakunnat käyttävät vaalipäivänä sähköistä vaaliluetteloa ja äänten paikallista tallennusta.</p> <p>Vaalilautakuntien puheenjohtajat päättävät, käytetäänkö vaalilautakunnassa sähköistä vai paperista vaalipöytäkirjaa.</p> <p>Vaalilautakuntien puheenjohtajat päättävät oman vaalilautakuntansa osalta, haluavatko käyttää ns. kaksinkertaista kirjanpitoa eli tehdä merkinnät sekä sähköiseen vaaliluetteloon että paperisiin vaaliluetteloihin.</p> <p>Niin ikään vaalilautakuntien puheenjohtajilla on oikeus ottaa avustavaa henkilöstöä äänestyslippujen laskemista ja järjestämistä sekä vaalitietojärjestelmän käyttämistä varten.</p> <p>Lisäksi keskusvaalilautakunta päättää, että ennen vaalipäivää pidettävistä vaalilautakuntien koulutustilaisuuksista ja harjoituksista maksetaan osallistuville luottamushenkilöille kunnan hallintosäännön 148 §:n (Kokouspalkkiot) 4. kohdan mukainen palkkio (75 euroa/tilaisuus) ja matkakustannusten korvaus. Mikäli on tarvetta pitää muita vaalipäivän äänestykseen liittyviä koulutuksia, maksetaan myös niihin osallistuville luottamushenkilöille edellä mainitut korvaukset.</p>
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Tiedoksi	- koulutusten yhteydessä vaalitoimitsijat

